

CAMERA NOTARIALĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ A NOTARILOR DIN 17 MARTIE 2023 (ședința din 17 martie 2023)

DECIZIA

Nr. 1

Cu privire la aprobarea Raportului anual de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022

Adunarea Generală Ordinară a Notarilor, întrunită legal și statutar în data de 17 martie 2023, constatând că sunt îndeplinite condițiile legale și statutare cu privire la convocarea Adunării Generale Ordinare a Notarilor și cvorumul de prezență,

în temeiul art. 47 alin. (6) lit. f) și alin. (7), art. 50 alin. (3) lit. d) din Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor, art. 38 alin. (1) lit. e), art. 44 alin. (1) și alin. (14), art. 47 alin. (3) lit. d) din Statutul Camerei Notariale, adoptat la Adunarea Generală a Notarilor din 18.02.2017 și aprobat de Adunarea Generală Extraordinară a Notarilor din 10.11.2018, cu modificările ulterioare,

DECIDE:

1. A aproba Raportul anual de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022, conform anexei.

Prezenta decizie intră în vigoare din data adoptării și se publică pe pagina web oficială a Camerei Notariale.

Semnat

Secretarii Adunării Generale Ordinare a Notarilor:

ONOFREI Diana

GUREU Natalia

Contrasemnat

Președintele Adunării Generale Ordinare a Notarilor:

CHIRTOACĂ Lilia

APROBAT
Decizia Adunării Generale Ordinare a Notarilor
Nr. 1 din 17.03.2023

**RAPORTUL DE ACTIVITATE
AL CAMEREI NOTARIALE
PENTRU ANUL 2022**

Prezentare generală

Potrivit art. 43, alin. (6) din Legea nr. 69 din 14.04.2016 cu privire la organizarea activității notarilor, în primul trimestru al fiecărui an, Camera Notarială prezintă la Ministerul Justiției un raport anual despre activitatea sa, activitatea notarilor și a notarilor stagiați.

Conform art. 50, alin. (3), lit. d) din Legea nr. 69/2016, de competența Președintelui Camerei Notariale ține prezentarea raportului anual de activitate al Camerei Notariale în fața Adunării Generale a Notarilor și la Ministerul Justiției.

Iar, potrivit art. 51, alin. (4), lit. f), raportul anual de activitate al Camerei Notariale se întocmește de către Secretarul general al Camerei Notariale.

Prevederi similare se regăsesc și în art. 47, alin. (3), lit. d) și art. 55, alin. (1), lit. h) din Statutul Camerei Notariale din Republica Moldova, adoptat de Adunarea Generală a Notarilor din 18.02.2017, aprobat de Adunarea Generală Extraordinară a Notarilor din 10.11.2018, cu modificările din 23.07.2021.

Raportul de activitate al Camerei Notariale pentru anul 2022 se prezintă în vederea executării prevederilor legale enunțate pentru prezentarea acțiunilor întreprinse conform Programului de activitate al Camerei Notariale pentru anul 2022, aprobat prin decizia Adunării Generale a Notarilor din 31.03.2022 și pentru expunerea evoluțiilor înregistrate pe parcursul perioadei de referință.

Raportul de activitate este structurat în conformitate cu domeniile de competență ale Camerei Notariale prevăzute de art. 45 din Legea nr. 69/2016:

- (a) colaborează cu autoritățile publice abilitate să stabilească și să implementeze eficient politicile și cadrul de reglementare a activității notariale;
- (b) implementează standardele profesionale, generalizează practica notarială și contribuie la asigurarea practicii notariale unificate;
- (c) colaborează și cooperează cu structuri internaționale similare pentru dezvoltarea sistemului notarial național;
- (d) creează fonduri și instituții științifice sau metodologice ori colaborează cu cele existente;
- (e) creează condiții pentru activitatea profesională a notarilor și dezvoltarea continuă a profesiei de notar;
- (f) organizează cursuri de instruire a notarilor;
- (g) supraveghează respectarea de către notari a obligațiilor privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
- (h) supraveghează respectarea eticii profesionale, organizarea stagiilor și respectarea programului de stagiu;
- (i) prezintă Ministerului Justiției opiniile sale în anumite domenii;
- (j) creează Fondul de credibilitate și administrează activitatea acestuia;
- (k) organizează păstrarea arhivei notariale pe suport de hârtie și în format digital, în conformitate cu regulamentul aprobat de ministrul justiției;
- (l) verifică dacă biroul notarului corespunde cerințelor, înregistrează și ține evidența birourilor notariale;
- (m) are alte atribuții prevăzute de lege.

Pe parcursul anului 2022, organele Camerei Notariale au funcționat în următoarea componență:
Adunarea Generală a Notarilor, care s-a întrunit în 3 ședințe, dintre care:

- ședința ordinară din 31.03.2022, în cadrul căreia au fost examinate și aprobate chestiunile prevăzute de art. 37, alin. (2) din Statutul Camerei Notariale, fiind aleși membrii Comisiei de etică și a Comisiei de cenzori și aprobate Raportul de activitate al Camerei Notariale pentru anul 2021, Raportul privind executarea bugetului pentru anul 2021, Programul de activitate al Camerei Notariale pentru anul 2022, bugetul și planul de achiziții al Camerei Notariale pentru anul 2022, mărimea cotei de contribuție obligatorie a notarului, mărimea prealabilă a remunerației Secretarului general al Camerei Notariale;

- două ședințe extraordinare desfășurate la data de 15.04.2022 și 29.04.2022, convocate în temeiul art. 47, alin. (3), lit. a) din Legea nr. 69/2016, în cadrul cărora s-au aprobat modificările la: Regulamentul privind respectarea de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (aprobat prin decizia Adunării Generale Extraordinare a Notarilor din 23.07.2021) și decizia Adunării Generale a Notarilor din 23.07.2021 privind desemnarea auditului extern al activității financiare a Camerei Notariale; fiind ales câte un membru în Consiliul Camerei Notariale, în Comisia de etică și în Comisia de cenzori.

Consiliul Camerei Notariale:

Componența Consiliului Camerei Notariale desemnată prin OMJ nr. 161 din 09.11.2021 „Cu privire la numirea membrilor Consiliului Camerei Notariale” a suportat modificări în legătură cu depunerea cererii de demisie de dna Cutian Aliona din 30.03.2022. În consecință, în cadrul Adunării Generale a Notarilor din 29.04.2022 a fost aleasă în calitate de membru al Consiliului Camerei Notariale dna Teleucă Aliona.

Astfel, pe parcursul perioadei de referință, Consiliul Camerei Notariale și-a desfășurat activitatea în următoarea componență: Belicesco Oleg, Beliban-Rațoi Ludmila, Chirtoacă Lilia, Dimitriu Svetlana, Sandu Ina, Teleucă Aliona și Vișanu Oxana.

Președintele Camerei Notariale:

Pe parcursul anului 2022, și-a exercitat mandatul dna Chirtoacă Lilia, aleasă în calitate de Președinte al Camerei Notariale dintre membrii Consiliului Camerei Notariale prin decizia nr. 1 din 17.11.2021.

Secretarul general al Camerei Notariale:

În anul 2022, funcția de Secretar general al Camerei Notariale a fost exercitată de mai multe persoane.

La data de 06.05.2022 și-a încetat activitatea de Secretar general, dna Maxim Angela, urmare a depunerii cererii de demisie din 04.04.2022 (înregistrată cu nr. 171 la data de 07.04.2022).

În vederea exercitării atribuțiilor de Secretar general și în temeiul art. 51, alin. (5) din Legea nr. 69/2016 și art. 55, alin. (2) din Statutul Camerei Notariale, prin decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 4 din 11.05.2022, dna Sibov Angela, consultant în Secția finanțe, resurse umane și evidență managerială, angajat al Aparatului administrativ a fost desemnată pentru exercitarea atribuțiilor Secretarului general al Camerei Notariale, pînă la angajarea unui nou Secretar general. Urmare a concursului desfășurat, prin decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 09.06.2022, în funcția de Secretar general al Camerei Notariale a fost angajată dna Triboi Natalia, care activează pînă în prezent.

Comisia de Etică:

Golubciuc-Speianu Ala (Președintele Comisiei de etică) – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Izdebschi Natalia – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Digori Galina – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Radu Marian – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 29.03.2019;

Poțelueva Natalia – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 29.04.2022;

Bostan Galina – reprezentant al societății civile, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 29.03.2019;

Panțiru Victor – reprezentant al societății civile, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 20.09.2019.

Comisia de Cenzori, și-a desfășurat activitatea în noua componența aleasă în cadrul Adunărilor Generale a Notarilor desfășurate în anul 2022:

Mocanu Elena (Președintele Comisiei de cenzori) – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Lăpușeanu Tamara – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Ukrainean Natalia – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022;

Ciuperca Maria – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 29.04.2022;

Vidrașcu Mihail – notar, membru ales de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022, care a depus cerere de demisie la data de 18.07.2022.

Pe parcursul anului 2022, activitățile realizate de către Camera Notarială au derivat din sarcinile propuse conform Programului de activitate și Planului de acțiuni (anexă la program), aprobat prin decizia Adunării Generale Ordinare a Notarilor din 31.03.2022, dar au înglobat și realizarea unor provocări neplanificate. În acest an, multe eforturi au fost focusate asupra elaborării cadrului normativ privind plățile notariale și digitalizarea activității notariale, obiective regăsite pe agenda autorităților publice. Lansarea activității Comisiilor de specialitate a permis implicarea notarilor în activitatea Camerei Notariale și a facilitat realizarea unor obiective particulare. În acest an, a avut loc primul control al notarilor în calitate de entități supravegheate în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, realizat în temeiul Regulamentului privind verificarea respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat prin decizia Adunării Generale Extraordinare a Notarilor din 06.08.2021, modificat prin decizia AGEN din 15.04.2022 și a Planului anual de control aprobat prin Decizia nr. 3 din 17.01.2022 a Consiliului Camerei Notariale, modificată prin Decizia nr. 4 din 19.09.2022 a Consiliului Camerei Notariale.

În continuare sunt reflectate principalele acțiuni realizate de Camera Notarială pe domenii de activitate.

I. Colaborarea cu autoritățile publice la stabilirea și implementarea eficientă a politicilor și a cadrului de reglementare a activității notariale

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022:

➤ Participarea la elaborarea proiectelor de modificare a Legii nr. 69/2016 și a Legii nr. 246/2018 (Consultarea Ministerului Justiției la elaborarea proiectelor de modificare a Legii nr. 246/2018 și a Legii nr. 69/2016; Monitorizarea procesului de adoptare a proiectelor de modificare a legii și remiterea avizelor consultative) – **executat**;

➤ Participarea la elaborarea proiectelor de acte normative privind digitalizarea activității notariale și autentificarea notarială electronică (Participarea la elaborarea proiectelor de acte normative pentru digitalizarea activității notariale, Examinarea problemei și elaborarea proiectelor de acte normative privind autentificarea electronică, Desemnarea notarilor și reprezentanților mediului academic pentru includerea în grupul de lucru creat de Ministerul Justiției privind conceptul actului notarial electronic și a activității notariale electronice) – **în proces de executare**;

➤ Participarea la elaborarea cadrului normativ privind plățile notariale: Legea cu privire la plățile pentru asistență notarială și Hotărârea Guvernului cu privire la plata pentru îndeplinirea actelor notariale și spezele procedurilor notariale (Delegarea notarilor în grupul de lucru creat de Ministerul Justiției privind elaborarea cadrului normativ privind plățile notariale, Consultarea Ministerului Justiției la elaborarea proiectelor de acte normative privind plățile notariale) -**în proces de executare**;

➤ Participarea la elaborarea proiectelor de lege în vederea executării prevederilor Legii nr. 246/2018, Legii nr. 69/2016, Codului Civil modernizat (Regulamentului cu privire la modul de efectuare a inventarierii patrimoniului succesoral, Registrul electronic unic al procurilor, Registrul măsurilor de ocrotire) – **parțial executat**.

➤ Participarea la evaluarea noului mecanism de asigurare socială și medicală, privind regimul fiscal al reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției – **executat**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

Modificarea Legii nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor și a Legii nr. 246/2018 privind procedura notarială a reprezentat o preocupare a Ministerului Justiției și a Camerei Notariale în ultimii 3 ani. Camera Notarială a optat pentru îmbunătățirea reglementărilor existente și înlăturarea neconcordanțelor sesizate. În acest răstimp, din partea Ministerului Justiției au fost înaintate spre avizare, în repetate rânduri, proiecte de modificare a legilor date. Ultimul aviz al Camerei Notariale asupra acestora a fost remis la data de 22.11.2021. În cele din urmă, la 31.03.2022 a fost adoptată Legea nr. 78/2022 (în vigoare din 22.04.2022) prin care au fost operate modificări atât în Legea nr. 69/2016, cât și în Legea nr. 246/2018. Acestea au vizat revizuirea modificărilor introduse prin Legea nr. 249/2020 privind posibilitatea desfășurării ședințelor organelor colegiale ale Camerei Notariale în regim online, dar și unele ajustări în competențele Consiliului Camerei Notariale, a Președintelui Camerei Notariale, a Secretarului general, dar și în domeniul răspunderii disciplinare a notarilor.

Digitalizarea activității notariale și autentificarea electronică a devenit un subiect actual urmare a proiectului de modificare a Legii nr. 246/2018 inițiat de Consiliul Economic de pe lângă Prim-ministru, înaintat la sfârșitul anului 2021. Urmare a dezbaterilor avute cu reprezentanții Consiliului Economic de pe lângă Prim-ministru și a avizelor expediate de Camera Notarială, s-a renunțat la promovarea respectivului proiect de lege, deoarece se impunea o revizuire de ansamblu a conceptului de activitate notarială electronică și act notarial electronic. În acest sens, la solicitarea Camerei Notariale, prin OMJ nr. 141 din 06.06.2022 a fost creat grupul de lucru privind ajustarea cadrului normativ pentru elaborarea Conceptului actului notarial electronic și activității notariale electronice, format din notari delegați (Bejenar Denis, Chirtoacă Lilia, Guranda Rodica, Kiseliova Olga, Mocanu Elena, Sandu Ina, Teleucă Aliona, Țurcan Daniela, Vișanu Oxana), angajați ai Ministerului Justiției, dar și reprezentanți ai mediului academic (Cazac Octavian, Cara Aliona), implicați la invitația Camerei Notariale. În vederea schimbului de informație și experiență, reprezentanții Camerei Notariale au desfășurat vizite de lucru la Camera Notarială din Lituania, discuții în regim online cu reprezentanții Camerei Notariale din Lituania, dar și participarea la conferințele tematice: Simpozionul din 07 octombrie 2022, Paris, Franța, cu genericul ”L’acte authentique électronique et la signature a distance en Europe” (Actul autentic electronic și semnătura la distanță în Europa), organizat de Institutul European de Cercetare și Studii Notariale (IRENE) și conferința internațională cu genericul „Digitalizarea actelor juridice în contextul modernizării serviciilor publice”, organizată sub egida Viceprim-ministrului pentru digitalizare al Republicii Moldova, Țurcanu Iurie, de către Agenția de Guvernare Electronică și Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova, cu susținerea Grupului Banca Mondială.

În aceeași ordine de idei, prin decizia Consiliul Camerei Notariale nr. 4 din 20.10.2022 a fost decisă atragerea de specialiști, companii, experți IT în vederea elaborării cadrului normativ și a cerințelor tehnice necesare digitalizării activității notariale.

Lucrările grupului de lucru se află în derulare, care de comun cu Consiliul Economic de pe lângă Prim-ministru urmează să adapteze proiectul de modificare a cadrului normativ pentru elaborarea Conceptului actului notarial electronic și activității notariale electronice.

Lipsa **cadrului normativ privind plățile notariale** reprezintă o restanță în executarea art. 38 din Legea nr. 69/2016, care indică expres că pentru actele și acțiunile îndeplinite de notar, pe lângă taxa de stat, care se face venit la bugetul de stat; notarul încasează plata notarială, reprezentând remunerarea muncii notarului, a cărei mărime este stabilită de lege; și plata pentru îndeplinirea actelor notariale și spezele procedurilor notariale, constituind costul procedurii notariale, mărimile cărora se stabilesc de Guvern. Elaborarea proiectului Legii privind plățile notariale și proiectului Hotărârii Guvernului privind plata pentru îndeplinirea actelor notariale și spezele procedurii notariale se regăsesc în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobat prin Legea nr. 211/2021 (termen de realizare cvartalul III al anului 2022 – sem. II al anului 2023).

Prin OMJ nr. 140 din 06.06.2022 a fost creat grupul de lucru pentru elaborarea proiectului Legii privind plățile notariale și proiectului Hotărârii Guvernului privind plata pentru îndeplinirea actelor notariale și spezele procedurii notariale, format dintre notari (Zgardan Diana, Beliban-Rațoi Ludmila, Belicesco Oleg, Dimitriu Svetlana, Chirtoacă Lilia) și angajați ai Ministerului Justiției. În anul 2022, notarii din grupul de lucru s-au implicat intens în elaborarea proiectului Legii privind plățile notariale,

un proiect prealabil fiind remis Ministerului Justiției la data de 26.12.2022. În vederea fundamentării proiectului, prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr.2 din 28.12.2022 s-a decis contractarea unui expert în scopul elaborării analizei impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative privind plățile notariale. În același scop, urmează a fi elaborate fișele tehnologice ale actelor și procedurilor notariale.

Pe lângă cadrul normativ privind plățile notariale, din conținutul actelor normative ce reglementează activitatea notarială au rămas restante elaborarea și implementarea unor sisteme informaționale precum **Registrul unic al procurilor, Registrul măsurilor de ocrotire**, dar și unele regulamente: Regulamentul privind modul de inventariere a patrimoniului succesoral, Instrucțiunea privind modalitatea evidenței informației cu privire la notari în Registrul de stat al unităților de drept.

La acest capitol, Camera Notariale a depus efort în vederea consultării Ministerului Justiției asupra proiectului Regulamentului privind modul de efectuare a inventarierii patrimoniului succesoral. Avizul Camerei Notariale pe marginea acestuia a fost remis Ministerului Justiției la data de 06.01.2022, urmat în cele din urmă de aprobarea acestuia prin OMJ nr. 300 din 29.11.2022.

Ce ține de implementarea Registrului electronic unic al procurilor în modul prevăzut de art. 380 Cod Civil, a fost creat grupul de lucru (Andronic-Gabura Olga, Bejenari Denis, Caraiani Olga, Ciorba Valentina, Chirtoacă Lilia, Dimitriu Svetlana, Sandu Ina) din care fac parte și reprezentanți ai Ministerului Justiției. Pe parcursul anului 2022 au avut loc întruniri și discuții pe marginea conceptului și a aspectelor tehnice de implementare a Registrului menționat. Conceptul propus a fost – crearea registrului de evidență al procurilor, însă Agenția de Guvernare Electronică expune o altă poziție prin care propune autentificarea procurilor prin SIA M-Power, ceea ce nu corespunde procedurii de autentificare a procurilor prevăzute de legislația în vigoare. Astfel, se conturează tergiversarea procesului de implementare, motivul fiind poziția diferită în sensul acțiunilor ce urmează a fi realizate. La fel, în urma întrevederii din 02.11.2022 dintre reprezentanții Camerei Notariale din Republica Moldova, a Ministerului Justiției al Republicii Moldova și a Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România, la data de 15.11.2022, Camera Notarială a expediat o scrisoare de intenție către ministrul justiției – Sergiu Litvinenco, prin care și-a confirmat angajamentul de creare a unui sistem de evidență a procurilor autentice, inclusiv revocările acestora, prin elaborarea unei platforme electronice, și a solicitat ajustarea cadrului normativ în acest sens exprimându-și disponibilitatea de implicare în acest proces, pentru a fi abilitată pentru coordonarea lucrărilor de creare și implementare a Registrului Național Notarial de evidență a procurilor autentificate și a revocărilor acestora.

Elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la crearea și funcționarea Registrului măsurilor de ocrotire întârzie, deși Camera Notarială și-a expus poziția în avizul său din 02.09.2019, iar termenul de executare era de 6 luni din data publicării legii în MO - 01.08.2021.

În fiecare an, Camera Notarială se implică activ în procesul de **consultare a proiectelor Legii bugetului de stat, a Legii bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și politiciii bugetar-fiscală și asigurare medicală a profesiilor liberale din sectorul justiției**. În Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobat prin Legea nr. 211/2021 se regăsește obiectivul de modificarea cadrului legal în scopul îmbunătățirii mecanismului de asigurare socială și medicală a reprezentanților profesiilor conexe justiției. În acest sens, Camera Notarială a participat la lucrările grupului de lucru inter-instituțional creat de Ministerul Justiției pentru revizuirea mecanismului de asigurare socială și

medicală a profesiilor liberale din sectorul justiției (25.07.2022) și care își continuă lucrările. În acest an, procesul de consultare a politicii bugetar-fiscale și a politicilor de asigurare socială și medical au avut loc într-un ritm accelerat și mai dificil în accesarea proiectelor de lege. Însă Camera Notarială, s-a implicat prin avizarea fiecărui proiect de lege: aviz asupra proiectului politicii bugetar-fiscale pentru anul 2023 (17.11.2022), aviz asupra proiectului Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023 (01.12.2022), aviz asupra proiectului Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2023 (06.12.2022), aviz asupra amendamentelor la proiectul politicii bugetar-fiscale pentru anul 2023 (20.12.2022). Argumentele Camerei Notariale s-au regăsit și în avizul Ministerului Justiției pe acest segment, și în cele din urmă a fost menținută cota impozitului pe venit pentru profesiile liberale din sectorul justiției la 12%, menținută prima de asigurare medicală în mărime de 4056 MDL, cu condiția achitării acesteia pînă la 31 martie, și majorată mărimea contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii la 27 772 MDL.

Deși nu se regăsește în Planul de acțiuni al Camerei Notariale, la solicitarea Comisiei juridice numiri și imunități din cadrul Parlamentului RM, Camera Notarială a participat la lucrările grupului de lucru pentru **modificarea Legii taxei de stat nr. 1216/1992 și a altor acte normative conexe**, în acest sens fiind delegat notarul Beliban-Rațoi Ludmila (membru al Consiliului Camerei Notariale). Au fost înaintate propuneri de ajustare a prevederilor privind încasarea taxei de stat pentru îndeplinirea actelor notariale, astfel încât să corespundă cadrului normativ în vigoare și solicitate unele facilități în achitarea de către notari a taxei de stat, și depuse eforturi maxim posibile pentru convingerea membrilor grupului de lucru.

II. Crearea condițiilor pentru activitatea profesională a notarilor și dezvoltarea continuă a profesiei de notar

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022:

➤ Îmbunătățirea interacțiunii cu registrele electronice la îndeplinirea actelor, acțiunilor și procedurilor notariale (Colaborarea cu Agenția de Guvernare Electronică privind îmbunătățirea accesului notarilor la registrele de publicitate, identificarea soluțiilor pentru punerea în aplicare a art. 50 din Legea Nr. 246/2018, colaborarea cu Agenția Servicii Publice și Agenția de Guvernare Electronică în vederea implementării art. 50 al Legii Nr. 246/2018 privind procedura notarială) – **în proces de executare;**

➤ Implementarea tehnologiilor informaționale în activitatea notarială. (Completarea Regulilor de înregistrare și utilizare a specimenelor de semnătură a traducătorilor autorizați cu reguli privind specimenul de semnătură electronică a traducătorilor autorizați. Participarea la elaborarea proiectelor de acte normative pentru digitalizarea activității notariale. Examinarea problemei și elaborarea proiectelor de acte normative privind autentificarea electronică. Desemnarea notarilor și reprezentanților mediului academic pentru includerea în grupul de lucru creat de Ministerul Justiției privind conceptul actului notarial electronic și a activității notariale electronice. Participarea la testarea acțiunilor și procedurilor notariale digitale și înaintarea propunerilor pentru îmbunătățire. Promovarea politicilor privind digitalizare acțiunilor notariale și a actului notarial electronic) – **în proces de executare;**

➤ Sesizarea organelor competente privind problemele ce țin de activitatea notarială. Problema refuzului autorităților tutelare în eliberarea autorizațiilor pentru încheierea actelor juridice cu participarea copiilor minori. Problema revizuirii cadrului normativ în ordonarea și arhivarea actelor notariale. Problema solicitării de la notari a informațiilor despre actele notariale îndeplinite și ridicarea actelor și registrelor notariale – **în proces de executare.**

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

Obiectivele propuse pe acest segment au vizat acțiuni de colaborare cu autoritățile publice în vederea remedierii aspectelor problematice sesizate în activitatea notarială, dar și gândirea unor mecanisme care ar facilita îndeplinirea actelor și procedurilor notariale.

În vederea soluționării **problemei refuzului autorităților tutelare în eliberarea autorizațiilor pentru încheierea actelor juridice cu participarea copiilor minori**, Camera Notarială a solicitat și facilitat organizarea unei ședințe de lucru comune dintre reprezentanții Camerei Notariale, Ministerul Justiției, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, reprezentanți ai mediului academic (Baieș Sergiu, Cazac Octavian, Crețu Ion), care a avut loc la data de 01.02.2022. În cadrul acesteia, atât Ministerul Justiției, cât și reprezentanții mediului academic au susținut poziția Camerei Notariale, și anume că scopul art. 29 Cod Civil, care prevede că, actele juridice încheiate în numele minorului care nu are capacitate deplină de exercițiu, produc efecte juridice doar după autorizarea de către consiliul de familie sau, în absența acestuia, de către autoritatea tutelară, este de a proteja toți copiii minori fără capacitate deplină de exercițiu la încheierea actelor juridice din numele sau cu participarea acestora, de eventualele abuzuri și încălcări, inclusiv din partea părinților, indiferent de statutul lor juridic (copiii aflați sub ocrotire părintească, cât și cei aflați sub curatelă și tutelă). Acest concept rezultă și din Nota informativă la proiectul Legii privind modernizarea Codului civil și modificarea și completarea unor acte legislative, iar în temeiul art.71, alin. (4) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ se ține cont de Nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ. Norma dată a fost introdusă în Codul Civil prin Legea nr. 66 din 13 aprilie 2017 în contextul reformei capacității de exercițiu a persoanei fizice, iar urmare a modernizării Codului Civil din 1 martie 2019, acesta a fost renumerotat din art. 22¹ în art. 29. Prevederea dată nu este o novație pentru legislația Republicii Moldova, autoritățile tutelare având deja experiență în aplicarea acesteia.

În pofida argumentelor expuse în cadrul ședinței și a demersurilor Ministerului Justiției formulate ulterior ședinței interinstituționale, Ministerul Muncii și Protecției Sociale nu și-a revizuit poziția oficială remisă autorităților tutelare teritoriale, deși printre autoritățile tutelare se atestă o practică neuniformă. Camera Notarială a adresat mai multe demersuri către secretarul de stat al Ministerului Justiției, Avocatul Poporului, Comisia juridică, numiri și imunități și Comisia protecție socială, sănătate și familie, Primarul mun. Chișinău. Doar Comisia juridică, numiri și imunități a răspuns prin expunerea textului din Nota informativă la proiectul de modificare a Codului Civil (reformarea capacității de exercițiu a persoanei fizice).

În anul curent a avut loc și cursul de instruire organizat de Camera Notarială cu genericul „Rolul notarului în protejarea drepturilor minorilor și a persoanelor ocrotite”, în cadrul căruia a fost abordată problema dată, iar pe agenda Comisiei generalizarea practicii notariale și elaborarea

metodologiilor în activitatea notarială se regăsește drept obiectiv elaborarea unei note informative în acest sens, însă după obținerea unei interpretări oficiale de către Parlamentul RM pe marginea art. 29 Cod Civil.

Din cauza lipsei de implicare a autorităților și refuzului categoric al Ministerului Muncii și Protecției Sociale de a-și revizui poziția remisă în adresa autorităților tutelare, problema refuzului autorităților tutelare în eliberarea autorizărilor pentru încheierea actelor juridice cu participarea minorilor persistă, însă Camera Notarială va continua eforturile pentru obținerea unei finalități.

Problema revizuirii cadrului normativ privind ordonarea și arhivarea actelor notariale a fost sesizată de Camera Notarială încă în anul 2020. În consecință, Ministerul Justiției a inițiat procesul de modificare a OMJ nr. 847/2017 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale”. Camera Notarială a remis propunerile sale de modificare a Regulamentului privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale și a Nomenclatorului-tip al dosarelor notariale încă la data de 16.11.2020, elaborate de grupul de lucru creat prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 7 din 15.06.2020 (în componența Vișanu Oxana, Iftodi Victoria, Temciuc Cristina). Propunerile date au fost remise repetat Ministerului Justiției la data de 23.03.2021, însă din motive inexplicabile lucrările asupra modificării OMJ nr. 847/2017 se lăsau așteptate.

La insistența Camerei Notariale, Ministerul Justiției a reluat în anul 2022 lucrările asupra modificării OMJ nr. 847/2017 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale” și a Nomenclatorului-tip (anexa nr.1 la Regulament). În consecință, prin OMJ nr. 142 din 06.06.2022 a fost creat un grup de lucru mixt pentru ajustarea cadrului normativ privind modul de păstrare, ordonare, evidență și ținere a arhivei activității notariale, format din notari delegați de Consiliul Camerei Notariale (Dimitriu Svetlana, Vidrașcu Alexandra, Mardari Maria, Vișanu Oxana, Teleucă Aliona) și angajați ai Ministerului Justiției și ai Agenției Naționale a Arhivelor. La data de 17.08.2022 a avut loc ședința de lucru a grupului de lucru mixt, încadrul căreia au fost punctate principalele aspecte problematice pentru îmbunătățirea modalității de ordonare și păstrare a arhivei activității notariale și trasate direcțiile de activitate ale grupului. Pe parcursul anului de referință, și-a desfășurat lucrările grupul de lucru din notari, care au elaborat o nouă redacție a Regulamentului privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale și propuneri de modificare la Nomenclatorul-tip al dosarelor succesoriale, și de completare cu prevederi privind termenii și condițiile de preluare și păstrare de către Camera Notarială a arhivei activității notariale, în modul prevăzut de art. 36, alin. (7) din Legea nr. 69/2016. Acest proiect se află printre prioritățile Ministerului Justiției și urmează a fi finalizat în anul 2023.

Ulterior ajustării cadrului normativ, se va recurge la asigurarea reglementărilor interne ale Camerei Notariale pentru îndeplinirea competenței de a prelua și păstra arhiva notarială.

Problema solicitării de la notari a informațiilor despre actele notariale îndeplinite și ridicarea actelor și registrelor notariale a fost precăutată în cadrul Comisiei generalizarea practicii notariale și elaborarea metodologiilor în activitatea notarială. În vederea analizei practicii notariale privind modul de soluționare a solicitărilor date din partea subiecților de drept, a fost efectuat un sondaj printre notari. Analizând prevederile legale incidente au fost atestate unele neconcordanțe ale normelor legale, dar și o concurență în aprecierea legii speciale și aplicabile la caz: Legea nr. 69/2016, Codul de Procedură Penală, Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate,

Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură. Anterior clarificării acestor aspecte și formării unei poziții consolidate, în cadrul comunității notariale se intenționează organizarea unei mese rotunde cu participarea Ministerului Justiției și a organelor de drept implicate în vederea formării unei practici unice și elaborarea unei note informative.

Îmbunătățirea interacțiunii notarilor la accesarea registrelor de publicitate se impune ca un obiectiv permanent. În acest sens, prin scrisoarea nr. 58 din 08.02.2022, Camera Notarială a expus Ministerului Justiției și Parlamentului RM situația reală privind accesarea de către notari a registrelor de publicitate (datele insuficiente, eronate, incomplete și neactualizate, lipsa accesului notarilor la Registrul de Stat al Bunurilor Imobile, ci la Banca Centrală de Date a Cadastrului Bunurilor Imobile, discrepanțe între datele accesate prin intermediul platformei de interoperabilitate MConect, pus la dispoziție de Agenția de Guvernare Electronică și a datelor accesate prin SIA Acces Web, pus la dispoziție în baza contractelor încheiate cu Agenția Servicii Publice). Demersurile date au fost remise în contextul inițiativelor legislative de digitalizare a activității notariale și simplificare a modului de încheiere/autentificare de acte juridice translativ de proprietate înaintate de unii deputați din Parlamentul RM.

Solicitări de colaborare pentru îmbunătățirea accesului notarilor la registrele de publicitate a au fost lansate și Agenției Servicii Publice (nr. 465 din 15.12.2022), în contextul intrării în vigoare a Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.

Aspectele date au prezentat punctul de reper în argumentarea avizului Camerei Notariale asupra inițiativei legislative înaintate de deputatul în Parlamentul RM, Alaiba Dumitru, ce viza modificarea art. 32 din Legea nr. 246/2018 în sensul excluderii obligativității prezentării originalelor actelor de proprietate la autentificarea contractelor de vânzare-cumpărare privind bunurile imobile. În consecință, inițiativa legislativă nu a fost susținută.

Problema privind implementarea art. 50 din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială (în redacția precedentă) a fost vizată în modificările operate prin Legea nr. 78/2022 pentru modificarea unor acte normative. Intenția legiuitorului a vizat abrogarea alin. (1) al art. 50, motivată prin imposibilitatea aplicării prevederilor din motivul necorelării cu prevederile Codului Civil, lipsa condițiilor tehnice de accesare a registrelor pentru efectuarea înregistrării de către notari, precum și lipsa registrului electronic al bunurilor imobile. Conform redacției actuale a art. 50, alin. (1), imediat după autentificarea actului juridic de dispoziție sau după eliberarea certificatului notarial referitor la un drept susceptibil de înregistrare în registrul bunurilor imobile, până la îndeplinirea altor proceduri notariale, dar nu mai târziu de sfârșitul zilei sale de muncă, conform programului de lucru, notarul va efectua, prin aplicarea semnăturii electronice, înregistrarea provizorie a actului juridic sau certificatului notarial în registrul bunurilor imobile. Înregistrarea provizorie în registrul bunurilor imobile se va efectua doar dacă bunurile și drepturile asupra acestora, care fac obiectul actului de dispoziție sau certificatului notarial, au fost supuse înregistrării de stat.

Sub aspectul acțiunilor fixate pentru implementarea tehnologiilor informaționale în activitatea notarială, se vor reține obiectivele realizate în cadrul obiectivului de digitalizare a activității notariale și autentificare electronică.

În anul 2022, a fost abordată în repetate rânduri chestiunea privind **completarea Regulilor de înregistrare și utilizare a specimenelor de semnătură a traducătorilor autorizați cu reguli**

privind specimenul de semnătură electronică a traducătorilor autorizați. În adresa Camerei Notariale au parvenit demersuri repetate și insistente din partea diferitor autorități publice (CNA, Parlamentul RM, Ministerul Justiției) în baza solicitărilor unei companii care prestează servicii de traduceri. Camera Notarială a solicitat opinia Uniunii Traducătorilor Autorizați pe marginea acestui subiect, care s-a expus împotriva legiferării posibilității de aplicare de către traducătorii și interpreții autorizați a semnăturii electronice la certificarea traducerilor. Analizând cadrul normativ și modalitatea de implementare a legalizării de către notar a traducerii certificată cu semnătura electronică a traducătorului, s-a ajuns la concluzia că modificarea Regulilor privind modul de înregistrare, evidență și verificare a specimenelor de semnătură a traducătorilor autorizați în sensul solicitat ridică semne de întrebare legate de implementarea acesteia, care prezintă riscuri sub aspectul posibilității notarului de a îndeplini procedura prevăzută de art. 48 din Legea nr. 246/2018, exigențele legale privind circulația documentelor electronice, și necesită stabilirea unui mecanism viabil de verificare a corespunderii semnăturii electronice aplicate de traducător. Semnătura electronică aplicată de traducătorul autorizat trebuie să corespundă tuturor cerințelor legale pentru semnătura electronică avansată calificată, cu posibilitatea verificării acesteia de către notar prin sistemul guvernamental de semnătură electronică (www.msign.md) și nu prin platforme neautorizate guvernamental propuse de un agent economic (www.i-tradus.md). Din aceste considerent, Camera Notarială s-a pronunțat împotriva modificării Regulilor privind modul de înregistrare, evidență și verificare a specimenelor de semnătură a traducătorilor autorizați. Poziția Camerei Notariale pe acest segment a fost expusă atât Ministerului Justiției, cât și companiilor care prestează servicii de traducere.

La data de 30 septembrie 2022, la solicitarea Camerei Notariale s-a desfășurat în format online ședința comună la care au participat reprezentanții Serviciului Fiscal de Stat, membrii Consiliului Camerei Notariale, a Comisiei combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, fiscalitate și protecție socială a Camerei Notariale și alți membri ai Camerei Notariale, unde au fost abordate întrebările problematice ce țin de desfășurarea activității notariale și aplicarea legislației fiscale în contextul dat (achitarea taxei de stat, problema atribuirii codului fiscal cetățenilor străini, problema privind fiscalizarea contractelor de transmitere în posesie și/sau folosință (locațiune, arendă, uzufruct, suprafață) a proprietății mobiliare și imobiliare (potrivit art. 90¹, alin. (3) din Codul fiscal), raportarea tranzacțiilor și completarea formularelor sub aspectul funcționării îngreunate a soft-ului pus la dispoziție de către Serviciul Fiscal de Stat, lipsa interoperabilității sistemului CISI cu RSUD, problema sancțiunilor aplicate notarilor ș.a.).

Întru obținerea unei finalități în soluționarea aspectelor problematice identificate, Camera Notarială va continua eforturile, și în acest sens își propune cu implicarea membrilor Comisiei de specialitate continuarea cooperării cu Serviciul Fiscal de Stat, în vederea aplicării de către notari a legislației fiscale, inclusiv prin organizarea ședințelor de lucru și elaborarea notei informative în acest sens.

La data de 01 noiembrie 2022, a avut loc conferința internațională cu genericul „Digitalizarea actelor juridice în contextul modernizării serviciilor publice, organizată sub egida Viceprim-ministrului pentru digitalizare al Republicii Moldova, Iurie Țurcanu, de către Agenția de Guvernare Electronică și Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova, cu susținerea Grupului Banca Mondială.

Conferința științifică internațională a reunit reprezentanți ai Parlamentului Republicii Moldova, Ministerului Justiției, Universității de Stat din Moldova, Agenției de Guvernare Electronică, Agenției Servicii Publice, Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, Camerelor Notariale din Moldova și Germania, a Uniunii Avocaților din Moldova și Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România, companii private, profesori și cercetători de la instituții de învățământ de prestigiu, experți în domeniu din Republica Moldova, România, Ucraina, Statele Unite ale Americii, Franța, Italia, Germania, Austria, Marea Britanie.

Evenimentul a urmărit scopul de a oferi o platformă de discuții pentru reprezentanții autorităților publice, ai instituțiilor specializate și mediului academic, referitor la aspectele teoretice și practice ale digitalizării serviciilor publice și juridice, precum și privind actele juridice civile în formă electronică, asistența notarială electronică, care au devenit un obiect indispensabil al tranzacțiilor cotidiene. O atenție sporită a atras tema ce vizează asistența notarială electronică și forța juridică a actelor notariale în format electronic. În acest context, participanții la Conferință au avut posibilitatea de a face schimb de experiență și bune practici între cercetători și specialiști din diverse țări.

III. Supravegherea respectării de către notari a obligațiilor privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022:

- Supravegherea notarilor în domeniul AML din oficiu și la fața locului – **executat**;
- Organizarea și desfășurarea controlului planificat a notarilor privind respectarea legislației în domeniul AML conform planului de control pentru anul 2022 – **executat**;
- Cooperarea cu S.P.C.S.B. pe segmentul implementării de către notari a prevederilor din domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului – **executat**;
- Implementarea tehnologiilor informaționale în îndeplinirea de către notari a obligațiilor din domeniul AML – **în proces de executare**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

În scopul cooperării și a schimbului de informații pentru fortificarea eforturilor statului de drept în prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și în conformitate cu prevederile art. 15 din Legea nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, art. 45, lit. g) din Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor, art. 6, alin. (2), lit. s) din Statutul Camerei Notariale din Republica Moldova, pct. 4 din Regulamentul privind verificarea respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat prin decizia Adunării Generale Extraordinare a notarilor din 06.08.2021, modificat prin decizia AGEN din 15.04.2022, și potrivit Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 239/2020, cu modificările ulterioare aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr.

138/2022, în calitate de organ de supraveghere, întru realizarea competențelor sale de supraveghere a respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, pe parcursul anului 2022, Camera Notarială din Republica Moldova, a realizat un șir de activități și acțiuni, care au contribuit la monitorizarea și verificarea respectării și aplicării de către notari a legislației în vigoare în domeniul vizat.

Comisia combaterea spălării banilor și finanțării terorsimului, fiscalitate și protecție socială din cadrul Camerei Notariale, a lucrat la forma și conținutul actului de control, care odată elaborat a fost transmis spre aprobare către Consiliul Camerei Notariale. Astfel, prin Decizia nr. 1 din 08.08.2022 a Consiliului Camerei Notariale a fost aprobată forma și conținutul actului de control pe segmentul vizat.

Pe parcursul anului de referință s-a constituit Corpul de control și Comisiile de supraveghere întru realizarea planului anual de control pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pentru anul 2022, conform căruia au fost supuși verificării **la fața locului** 30 notari, fiind verificată selectiv perioada anilor 2019-2020.

În cadrul controlului la fața locului, s-au examinat: contractele de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile/mobile, contractele de donație ș.a., inclusiv actele în temeiul cărora acestea au fost autentificate, Politicile interne aprobate de către notar pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și data aprobării acestora, Raportul de evaluare internă a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului și data aprobării acestuia, și toată informația aferentă executării obligațiilor impuse prin prevederile legale în vigoare ce țin de segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor.

Totodată, în scopul realizării obiectivului de punere în aplicare a programelor interne și a legislației existente pe domeniul vizat, s-a realizat supravegherea permanentă **din oficiu** a activității notarilor, care a presupus colectarea, stocarea, sistematizarea și analiza Rapoartelor privind activitatea profesională a notarului pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pentru perioada anilor 2021-2022. Prin efectuarea acțiunilor menționate, are loc aprecierea gradului de respectare de către entitățile raportoare a prevederilor legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, supravegherea modului de monitorizare, gestionare și diminuare a încălcărilor identificate de către entitățile raportoare prin elaborarea și implementarea măsurilor de remediere, evaluarea și perfecționarea sistemelor și procedurilor interne ale entităților raportoare pentru identificarea și argumentarea suspiciunilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

Menționăm că în cadrul controlului din oficiu s-a realizat verificarea prin acumularea și sistematizarea Rapoartelor privind activitatea profesională a notarului pe segmentul vizat, aprobat prin Decizia nr. 2 din 14.03.2022 a Consiliului Camerei Notariale, care a inclus semestrul I (01.01.2022 – 30.06.2022) și semestrul II (01.07.2022 – 31.12.2022) al anului 2022, ca perioadă de raportare, potrivit prevederilor Regulamentului privind verificarea respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat prin decizia Adunării Generale Extraordinare a notarilor din 06.08.2021, modificat prin decizia AGEN din 15.04.2022.

În această ordine de idei, subliniem că în urma sistematizării informației obținute rezultate din controalele din oficiu și cele planificate la fața locului, Camera Notarială urmărește în dinamică activitatea notarială pe segmentul vizat, problemele ce apar în acest sens, identifică soluții, inclusiv

prin elaborarea recomandărilor pe segmentul vizat, după efectuarea analizei și generalizării acțiunilor întreprinse, care contribuie la sporirea gradului de informare a entităților raportoare și asigurarea implementării mecanismelor necesare și a legislației existente pe segmentul vizat, în scopul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

Ce ține de cooperare, la data de 21.11.2022, a avut loc ședința de lucru cu reprezentanții Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în contextul desfășurării verificărilor aferente domeniului. Ședința a inclus și a avut drept scop schimbul informațional privind efectuarea procedurii de control potrivit prevederilor Legii nr. 75 din 21.05.2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, privind experiența și metodele practice utilizate a instituțiilor participante.

Un alt aspect important a fost ghidarea membrilor Corpului de control în domeniul prevenirii spălării banilor și combaterii finanțării terorismului cu prezentarea cazurilor practice derulate pe teritoriul Republicii Moldova și în străinătate, fiind relevate diferențele dintre infrațiunea de spălare de bani și finanțare a terorismului, în special în partea ce ține de sursa mijloacelor financiare, fiind abordate cazuri practice.

În acest context urmare a desfășurării ședinței, participanții au beneficiat de schimb de experiență în vederea eficientizării procedurii de control și au reiterat importanța cooperării și perfecționării în domeniu, acordând o deosebită atenție necesității efectuării unei analize multilaterale a tranzacțiilor, în special în raport cu persoane fizice/juridice nerezidente.

Aferent, implementării tehnologiilor informaționale în îndeplinirea de către notari a obligațiilor din domeniul AML, reliefăm că în cadrul Camerei Notariale se află în proces de dezvoltare și implementare treptată sistemul IT în vederea eficientizării mecanismului de colectare și sistematizare a rapoartelor notarilor pe segmentul vizat, informațiile și datele conținute în acestea oferind posibilitatea de vizualizare și percepere a continuității schimbărilor ce ține de acțiunile și măsurile de supraveghere desfășurate pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și îmbunătățirea întregului sistem în acest sens.

La fel, la solicitarea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (nr. 03/2-10-1122 din 02.09.2022) a fost creat grupul de notari (Andronic-Gabura Olga, Burac Lilia, Buză Irina, Chirtoacă Lilia, Culava Taisia, Mișcenco Alexandru, Pistriuga Vitalii, Reșetnicov Ala, Sprincean Svetlana, Zgardan Diana) pentru testarea noului sistem electronic de raportare a tranzacțiilor și activităților, inclusiv suspecte în spălarea banilor, de infrațiuni asociate și de finanțare a terorismului.

În ceea ce ține de sporirea gradului de informare a entităților raportoare, comunicăm că la data de 29.03.2022 în colaborare cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a fost organizat și desfășurat cursul de instruire practic pentru notari, privind modul de completare a Fișei de conformitate. La fel, în cadrul Camerei Notariale, s-au elaborat regulile de completare a fișei de conformitate.

Pe parcursul anului de referință Camera Notarială a colaborat cu instituții internaționale în vederea schimbului de informații și experiențe ce țin de segmentul prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, printre care se numără:

- Vizita de studiu din 07-11 martie 2022, cu tematica „Consolidarea mecanismului de supraveghere a entităților raportoare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului” în orașul Varșovia, Polonia, organizată în cadrul proiectului TWINNING al Uniunii

Europene „Eficientizarea sistemului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului în Republica Moldova”, în cadrul căreia a participat Președintele Camerei Notariale, Dna Chirtoacă Lilia. Printre obiectivele studiului a fost determinarea eficacității legislației privind activitatea autorităților în domeniul AML, identificarea deficiențelor procedurale, cu formularea recomandărilor pentru îmbunătățirea mecanismelor și practicilor naționale de control pe segmentul AML, dezvoltarea și implementarea recomandărilor pentru autoritățile naționale responsabile.

- La data de 8 aprilie 2022, Președintele Camerei Notariale, la fel, a participat la un eveniment în cadrul căruia a fost prezentat Raportul național de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. În intervenția sa, Dna Chirtoacă a menționat atât acțiunile realizate de Camera Notarială în calitate de organ cu funcții de supraveghere a respectării de către notari a obligațiilor în acest domeniu, cât și acțiuni în curs de realizare potrivit planului de activitate al Consiliului Camerei Notariale în acest domeniu.

- La data de 9 iunie 2022, Președintele Camerei Notariale, Dna Chirtoacă Lilia, a participat la totalizarea rezultatelor obținute în cadrul proiectului TWINNING „Eficientizarea sistemului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană, de care au beneficiat și notarii. În cadrul acestuia au fost derulate activități care au vizat schimbul de experiență, capacități și bune practici în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului către instituțiile naționale.

Conchidem că, importanța realizării de către Camera Notarială a funcțiilor sale prevăzute de Capitolul II din Regulamentul privind activitatea notarilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului și a altor prevederi legale în domeniu, reiese din necesitatea aplicării unui mecanism de control permanent și din oficiu, și a unui proces coerent și unic de analiză pentru întreg sistemul, inclusiv cel notarial, astfel încât să fie posibilă identificarea riscurilor cu impact major în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, dar și un management integrat al riscurilor.

IV. Organizarea cursurilor de instruire ale notarilor

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022:

- Aprobarea tematicii și a curriculum-ului cursurilor de instruire a notarilor pentru anul 2022– **executat**;

- Aprobarea planului anual al cursurilor de instruire pentru anul 2022– **executat**;

- Identificarea formatorilor cursurilor de instruire pentru anul 2022– **executat**;

- Organizarea și desfășurarea cursurilor de instruire (seminare/ateliere de lucru).

Repartizarea prin rotație a notarilor la cursurile de instruire. Implementarea formularului de evaluare a cursului de instruire– **executat**;

- Monitorizarea participării notarilor la cursurile de instruire. Eliberarea certificatului electronic de participare la cursuri– **în proces de executare**;

- Totalizarea duratei cursurilor de instruire și a participării notarilor la cursurile de instruire– **executat**;

➤ Elaborarea tematicii, curriculum-ului și a planului anual al cursurilor de instruire pentru anul 2023– **în proces de executare**;

➤ Asigurarea organizării cursurilor de instruire a notarilor stagiați, la necesitate (în cazul în care programul de stagiu aprobat de Consiliul Camerei Notariale prevede)– **neexecutat**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

În conformitate cu prevederile art. 45, lit. f) din Legea nr. 69 din 14.04.2016 cu privire la organizarea activității notarilor și art. 6 alin. (2), lit. r) din Statutul Camerei Notariale din Republica Moldova, cursurile de instruire obligatorii pentru notari sunt organizate și monitorizate de către Camera Notarială.

Prin Deciziile Consiliului Camerei Notariale: nr. 3 și nr. 4 din 28.02.2022, nr. 7 din 22.12.2021, modificată prin Decizia CCN nr. 2 din 28.02.2022, s-au aprobat: lista formatorilor cursurilor de instruire, a tematicii și a curriculum-ului cursurilor de instruire a notarilor pentru anul 2022.

La fel, au fost formate grupurile de notari care au participat prin rotație la cursurile de instruire organizate.

Totodată, în perioada anului de referință, Comisia accedere în profesie, instruire inițială și continuă din cadrul Camerei Notariale a elaborat lista tematicii cursurilor de instruire a notarilor stagiați pentru anul 2022, care a fost remisă spre consultare comunității notariale.

Astfel, pentru anul 2022 au fost planificate cursuri obligatorii care au cuprins 12 tematici, cu durata de 40 de ore academice, pe care fiecare notar trebuie să le acumuleze pe parcursul unui an calendaristic în conformitate cu prevederile art. 11, lit. h) din Legea nr. 69/2016, a art. 8, lit. h) din Statut și a pct. 1.3. din Regulile de organizare și desfășurare a cursurilor de instruire de către Camera Notarială, aprobate prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 21.05.2020, modificate prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 6 din 22.12.2021. În legătură cu aceasta enunțăm că cursurile preconizate s-au desfășurat în regim de videoconferințe online cu utilizarea aplicației Zoom, conform programului stabilit, cu unele modificări neesențiale survenite pe parcurs, ce țin de transferarea zilei desfășurării cursului de instruire / atelierului de lucru și desemnarea formatorilor pentru aceasta. La fel, la solicitarea formatorilor cursului cu genericul „Condominiu”, pentru eficientizarea acestuia, au fost invitați reprezentanții Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, Departamentul Cadastru, delegați fiind după cum urmează: Grecu-Stavila Inga – șef adjunct departament, șef al Direcției înregistrarea bunurilor imobile; Enache Ina Gheorghe – șef adjunct al Direcției înregistrarea bunurilor imobile; Gușanu Aliona – registrator ASP; Antociuc Aliona – șef al Secției reglementare și norme în domeniul cadastrului; Ungureanu Anatolie – șef al Secției suport metodologic; Codreanu Cristina – registrator în sistemul cadastral, șef adjunct al Serviciului cadastral teritorial Chișinău; Țurcanu Ion – registrator în sistemul cadastral; Croitoru Gheorghe – șef birou, registrator în sistemul cadastral; Gabuja Marin – șef adjunct serviciu pe probleme de înregistrare, registrator șef adjunct al Serviciului cadastral teritorial Chișinău 1, care au participat în cadrul dezbaterilor.

Adăugător, în planul anual al cursurilor de instruire pentru anul 2022, au fost prevăzute și ateliere de lucru care au cuprins 2 tematici, cu durata de 5 de ore academice fiecare, care s-au desfășurat cu prezență fizică. Atelierul de lucru cu tema: „Legatul. Executarea legatului”, a fost petrecut de două ori și s-a desfășurat la data de 06.08.2022 și 10.09.2022, având ca formatori notarii:

Chirtoacă Lilia, Dimitriu Svetlana, Mocanu Elena și Kiseliova Olga; iar atelierul de lucru cu tema: „Aspecte practice cu privire la deschiderea procedurii notariale”, s-a decis a fi transferat pentru luna februarie a anului 2023. În legătură cu aceasta a fost inițiată înscrierea notarilor la atelierele de lucru, care se vor desfășura zonal (nord, centru și sud). Totodată s-a convenit asupra redenumirii atelierului de lucru în următorul mod: „Deschiderea procedurii succesorale. Investigații în cadrul procedurii succesorale” și au fost stabilite zilele de 10 februarie - nord, mun. Bălți, 17 februarie - centru, mun. Chișinău, și 24 februarie - sud, mun. Cahul.

Extra plan, în legătură cu dificultățile care au fost întâmpinate de către notari la completarea Fișei de conformitate, la solicitarea Camerei Notariale în colaborare cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, a fost organizat un curs de instruire practic, avînd ca formatori specialiști din cadrul Serviciului, la care au participat 213 notari.

În urma celor expuse conform pct. 3.4. din Reguli, *pe parcursul anului în curs, tematica, curriculumul, planul anual al cursurilor de instruire pot fi modificate în caz de survenire a schimbărilor în necesitățile de instruire sau din alte motive întemeiate, cu aprobarea Consiliului Camerei Notariale.* Așadar, prin Decizia nr. 3 din 01.02.2023 a Consiliului Camerei Notariale, s-a luat act de schimbările survenite, ulterior prin care s-au constatat desfășurate cursurile de instruire pentru notari organizate de către Camera Notarială în anul 2022.

La finele fiecărui curs de instruire, materialele metodico-didactice obținute de la formatorii cursurilor s-au plasat pe pagina web oficială a Camerei Notariale (cnm.md) la rubrica „Instruiri 2022”, unde comunitatea notarială are acces liber și poate beneficia oricînd de informația necesară.

Conform prevederilor pct. 1.3. din Regulile de organizare și desfășurare a cursurilor de instruire de către Camera Notarială, *fiecare curs de instruire se finalizează cu completarea obligatorie de notar a formularului de evaluare pregătit de către formator.* La subiectul în cauză, evidențiem că în legătură cu faptul că, în adresa Camerei Notariale au parvenit mai multe nemulțumiri din partea notarilor în legătură cu completarea formularului menționat, prin Decizia nr. 1 din 26.07.2022 a Comisiei accedere în profesie, instruire inițială și continuă, la finele cursurilor de instruire, s-a relizat un sondaj de opinie în comunitatea notarilor privind necesitatea menținerii formularului de evaluare a cursului de instruire în legătură cu care din 287 notari activi s-au expus 127, din care majoritatea au fost contra menținerii formularului de evaluare.

În scopul monitorizării prezenței și acumulării de către notari a orelor de instruire cu o durată de cel puțin 40 ore, prevăzută conform Legii nr. 69/2016, Statutului și a Regulilor, și în urma sistematizării și analizei datelor privind desfășurarea cursurilor de instruire efectuate, la data de 26.12.2022, Camera Notarială a prezentat o Notă Informativă Consiliului Camerei Notariale, prin care a comunicat detalii privind totalizarea duratei cursurilor de instruire, monitorizarea și participarea notarilor la cursurile de instruire.

Drept urmare a analizei activității pe sectorul instruirilor pentru notari pentru anul 2022, inclusiv în urma celor puse în discuție în cadrul ședințelor Comisiei accedere în profesie, instruire inițială și continuă, s-au reliefat deficiențe în ceea ce ține de aplicarea Regulilor de organizare și desfășurare a cursurilor de instruire de către Camera Notarială, din ce rezultă necesitatea de adaptare a acestora.

Modelul și structura certificatului electronic pentru participarea la cursul de instruire a fost elaborat, urmînd a fi remis notarilor cu datele totalizate ca urmare a participării la cursurile de instruire

organizate de către Camera Notarială în anul 2022, proces tergiversat din motivul amânării de către Consiliul Camerei Notariale a examinării subiectului privind calificarea participării notarilor la cursurile de instruire și eliberarea certificatului de participare (ședința CCN din 19.09.2022).

Conchidem că în anul 2022 notarii participanți la cursurile de instruire, au beneficiat de cunoștințe noi atât teoretice cât și practice sporind creșterea capacităților sale profesionale. În cadrul instruirilor realizate, s-au dezlegat spețe, întrebări întâlnite în activitatea notarială, în urma cărora s-au conturat necesitățile comunității, care au constituit temelia elaborării planului de acțiuni pe sectorul instruirii continue a notarilor și a tematicii pentru cursurile de instruire pentru anul 2023. Reliefăm că, unul din scopurile principale rămâne identificarea în continuare a necesităților în activitatea profesională și îmbunătățirea organizării instruirilor, pentru sporirea calificării notarilor și unificarea practicii notariale.

Ce ține de elaborarea curriculum-ului și a planului anual de desfășurare a cursurilor de instruire pentru anul 2023, aceasta s-a reținut a fi realizat din cauza insuficienței de timp și a lipsei listei aprobate a formatorilor, urmând a fi îndeplinit la începutul anului 2023.

Din cauza neorganizării de către Comisia de licențiere a activității notariale a concursului de admitere la stagiul profesional, nu a fost oportună executarea obiectivului de asigurare a organizării cursurilor de instruire a notarilor stagiați.

V. Supravegherea organizării stagiilor și a respectării programului de stagiul

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022:

- Consultarea Ministerului Justiției în stabilirea numărului necesar de notari și notari stagiați – **parțial executat;**
- Aprobarea tematicii și bibliografiei concursului de admitere la stagiul profesional – **neexecutat;**
- Elaborarea și aprobarea programului de stagiul profesional de către Consiliul Camerei Notariale – **neexecutat;**
- Elaborarea modelului contractului de efectuare a stagiului profesional și aprobarea contractelor de efectuare a stagiului profesional, după caz – **în proces de executare;**
- După caz, elaborarea și aprobarea listei notarilor doritori de a fi notari-conducători de stagiul de Consiliul CN. Desemnarea notarilor conducători de stagiul, prin repartizare aleatorie – **neexecutat;**
- La necesitate, delegarea notarilor stagiați la cursuri de instruire (dacă programul de stagiul prevede) – **neexecutat.**

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

Conform art. 14 din Legea nr. 69/2016, numărul necesar de notari stagiați este planificat de către Ministerul Justiției, după consultarea Camerei Notariale, pentru un termen de 3 ani și se actualizează în primul trimestru al fiecărui an. Planificarea și actualizarea numărului de notari stagiați se efectuează conform metodologiei aprobate de Ministerul Justiției după consultarea Camerei Notariale.

De la intrarea în vigoare a Legii nr. 69/2016, care a introdus reguli noi privind modul de organizare și desfășurare a stagiului profesional, Ministerul Justiției nu a organizat nici un concurs pentru admiterea la stagiul profesional și nici nu a stabilit numărul necesar de notari stagiați.

Menționăm că Ministerul Justiției nu a consultat Camera Notarială, în ceea ce ține de numărul necesar de notari stagiați. Totodată, la data de 04.10.2022, la Camera Notarială a parvenit solicitare din partea Președintelui Comisiei de licențiere, dna Obadă Constanța, privind furnizarea informației referitor la persoanele care au finalizat stagiul de notar, corespund cerințelor art. 21, alin. (1) și art. 70, alin. (6) din Legea nr. 69/2016 și sunt eligibile pentru a susține examenul de calificare în profesia de notar, la care s-a prezentat informația solicitată.

De asemenea, pe parcursul anului 2022, Camera Notarială a prezentat repetat Ministerului Justiției informația necesară în vederea stabilirii numărului necesar de notari, în temeiul art. 22, alin. (2) din Legea nr. 69/2016, pct. 3 din Regulamentul privind stabilirea numărului necesar de notari și actualizarea numărului de locuri de notar, aprobat prin OMJ nr. 813 din 11.10.2017.

În acest context, Camera Notarială a atenționat Ministerul Justiției și asupra problemei notarilor investiți cu împuterniciri pentru exercitarea activității notariale în două teritorii de activitate, de care urmează a se ține cont la stabilirea numărului necesar de notari și de notari stagiați.

Reiterăm că, anterior Camera Notarială a remis propunerile sale asupra versiunii tematicii și bibliografiei concursului de admitere la stagiul profesional, aprobată de Comisia de licențiere a activității notariale în ședința din 1 iulie 2019, însoțită de solicitarea de revizuire (septembrie 2019), însă alte propuneri de aprobare a tematicii și bibliografiei de la Comisia de Licențiere nu au parvenit.

Subliniem că, realizarea obiectivului privind elaborarea și aprobarea programului de stagiul profesional de către Consiliul Camerei Notariale se transferă pentru anul 2023, fiind condiționată de inițierea concursului de a accede la stagiul profesional.

În ce privește elaborarea modelului contractului de efectuare a stagiului profesional, Comisia de specialitate a Camerei Notariale a remis Consiliului Camerei Notariale proiectul executat și consultat cu comunitatea notarială, care urmează a fi aprobat.

Din cauza neorganizării de către Comisia de licențiere a activității notariale a concursului de admitere la stagiul profesional, nu a fost oportună executarea obiectivului de elaborare și aprobare a listei notarilor doritori de a fi notari-conducători de stagiul de Consiliul Camerei Notariale, desemnarea notarilor conducători de stagiul prin repartizare aleatorie, aprobarea contractelor de efectuare a stagiului profesional și delegarea notarilor stagiați la cursuri de instruire.

Obiectivele fixate pe segmentul stagiului profesional, care sunt în competența Camerei Notariale, în mare parte nu au fost îndeplinite pe motiv de neorganizare a concursului de admitere la stagiul profesional de către Ministerul Justiției, conform regulilor stabilite în Legea nr. 69/2016, fiind condiționată de inițierea concursului de către Ministerul Justiției.

VI. Implementarea standardelor profesionale, generalizarea practicii notariale și contribuirea la asigurarea practicii notariale unificate

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022:

➤ Elaborarea și aprobarea recomandărilor / notelor informative de unificare a practicii notariale, conform planului de acțiuni a Comisiei generalizarea practicii notariale și elaborarea metodologiilor în activitatea notarială – **parțial executat**;

➤ Elaborarea și aprobarea fișelor tehnologice de îndeplinire a actelor / acțiunilor și procedurilor notariale – **neexecutat**;

➤ Analiza constantă a practicii notariale privind îndeplinirea actelor notariale și desfășurarea procedurilor notariale și identificarea aspectelor problematice, cu organizarea de mese rotunde / ateliere de lucru, după caz – **în proces de executare**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

În mod particular, conform planului de acțiuni al Comisiei generalizarea practicii notariale și elaborarea metodologiilor în activitatea notarială pentru anul 2022, s-a planificat elaborarea a 8 recomandări privind unificarea practicii notariale cu următoarele tematici:

- îndeplinirea actelor juridice și desfășurarea procedurilor notariale cu participarea minorilor și a persoanelor puse sub ocrotire;

- procedura și temeiurile de eliberarea la solicitarea subiecților de drept a informației de către notari, procedura și temeiurile de ridicare a actelor și a registrelor de către subiecții de drept;

- înregistrarea drepturilor asupra bunurilor imobile, părților sociale și autoturismelor dobândite prin moștenire și elaborarea notei informative comune (notă informativă comună cu Agenția Servicii Publice);

- procedura de aplicare a măsurilor de custodie de către notar;

- procedura de vizare spre neschimbare și de validare a testamentului olograf;

- deschiderea și desfășurarea procedurilor succesoriale cu elemente de extraneitate;

- eliberarea duplicatelor actelor notariale de către notari;

- investirea cu formulă executorie și elaborarea recomandărilor de unificare a practicii notariale.

Dintre acestea, a fost elaborată și aprobată de către Consiliul Camerei Notariale Recomandarea de unificarea practicii notariale privind eliberarea de către notari a duplicatelor actelor notariale, și în proces de elaborare se află Nota informativă privind procedura și temeiurile de eliberarea la solicitarea subiecților de drept a informației de către notari, procedura și temeiurile de ridicare a actelor și a registrelor de către subiecții de drept. În procesul de elaborare a recomandărilor, s-a constatat că formarea unui produs final necesită mult timp și dezbateri, în unele cazuri a fost identificată necesitatea consultării unor experți, organizarea de mese rotunde cu autoritățile publice pentru formarea unei poziții unice, ceea ce tergiversează îndeplinirea obiectivelor fixate. Celelalte recomandări au fost fixate spre executare pentru anul 2023, astfel încât să succedă cursurilor de instruire pe subiectul abordat.

La capitolul elaborării fișelor tehnologice nu au fost înregistrate avansări, însă se vor reține spre executare în contextul justificării metodelor de calcul a plăților notariale în procesul de elaborare a Legii privind plățile notariale.

Analiza constantă a practicii notariale privind îndeplinirea actelor notariale și desfășurarea procedurilor notariale și identificarea aspectelor problematice, rămâne a fi unul din obiectivele principale și permanente ale Camerei Notariale, care se realizează în continuu.

VII. Colaborarea cu structurile internaționale similare pentru dezvoltarea sistemului notarial național

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022:

➤ Colaborarea cu Uniunea Internațională a Notariatului Latin. Participarea la evenimentele organizate de UINL. Colaborarea în sensul acordării asistenței la elaborarea proiectului Legii cu privire la plățile notariale. Consultarea UINL privind digitalizarea activității notariale și conceptul actului notarial electronic– **în proces de executare**;

➤ Continuarea colaborării cu Camerele Notariale învecinate (România, Ucraina, Georgia, Lituania, Estonia, Armenia) în vederea schimbului de informații și experiențe la elaborarea cadrului normativ privind digitalizarea activității notariale și implementarea actului notarial electronic– **în proces de executare**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

Pe parcursul perioadei de referință, Camera Notarială a menținut colaborările cu partenerii internaționali în domeniul notariatului, accentul fiind pus pe schimbul de experiență și informații în contextul elaborării cadrului normativ privind plățile notariale și a digitalizării activității notariale, printre care punctăm:

- Ședința online din 08 iunie 2022, organizată de către Camera Notarială din Republica Moldova cu participarea Președintelui Camerei Notariale din Lituania, Dl Marius Stračkaitis, alți reprezentanți ai Camerei Notariale din Lituania, a Secretarului General al Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Dna Stela Ciobanu și membrii grupului de lucru privind elaborarea conceptului actului notarial electronic și activității notariale electronice, în cadrul căreia s-au pus în discuție aspectele privind digitalizarea activității notariale, inclusiv perspectivele dezvoltării sistemului E-Notary, importanța practică a registrelor de stat securizate, excluderea riscurilor de securitate, garantarea confidențialității și securității datelor electronice.

- Întâlnirea din 14-15 iulie 2022, Vilnius, Lituania. La invitația Camerei Notariale din Lituania, reprezentanții Camerei Notariale din Republicii Moldova (Chirtoacă Lilia, Teleucă Aliona, Sandu Ina, Dimitriu Svetlana, Mocanu Elena, Kiseliova Olga, Guranda Rodica, Andronic-Gabura Olga, Ciorba Valentina), a Ministerului Justiției al Republicii Moldova (Secretarul General al Ministerului Justiției, Dna Ciobanu Stela și Șeful adjunct interimar al Direcției elaborare acte normative Dl Glavan Ion) și a Agenției de Guvernare Electronică (Dl Hariton Vadim) au efectuat o vizită de studiu, în scopul schimbului de experiență.

Agenda discuțiilor s-a axat pe perspectivele implementării și dezvoltării sistemului E-Notary, importanța practică a registrelor de stat securizate, înregistrarea procurilor în registrul electronic al procurilor, înregistrarea actelor în registrul actelor notariale în format electronic, garantarea confidențialității și securității datelor electronice, unele aspecte practice privind raportarea de către notari a tranzacțiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor, competența Camerei Notariale în acest domeniu, păstrarea și gestionarea arhivei notariale.

Reliefăm că, în perioada anului 2022 au avut loc mai multe întruniri în format online cu participarea reprezentanților Camerei Notariale din Republica Moldova și a reprezentanților Camerei Notariale din Lituania, avînd ca subiect digitalizarea activității notariale.

- Întîlnirea din 25-27 august 2022, București, România. La invitația Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România (UNNPR), delegația Notarilor din Republica Moldova (Chirtoacă Lilia, Dimitriu Svetlana, Iftodi Victoria, Teleucă Aliona, Sandu Ina, Stati Natalia, Ungureanu Tatiana, Vișanu Oxana, Zgardan Diana), însoțită de Dna Tverdun Tatiana, Șef Direcție Avizare Acte Normative din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, și cu prezența reprezentanților Ambasadei Republicii Moldova în România, în persoana Excelenței sale Dl Ambasador Chirilă Victor și a Ministrului Consilier la Ambasada Republicii Moldova în România, Dna Manoli Mihaela, în scopul transpunerii în practică a Planului de acțiuni în domeniul justiției între Ministerul Justiției al României și Ministerul Justiției al Republicii Moldova pentru perioada anilor 2022-2024, semnat la Chișinău la 11 februarie 2022.

În cadrul întrevederii au fost dezbătute temele de interes privind schimbul de bune practici în domeniul profesiilor juridice conexe, și anume:

- analiza comparativă a actelor normative ce guvernează profesia de notar în Republica Moldova și de notar public în România, cu precădere a diferențelor fundamentale;
- analiza progreselor de ordin practic din activitatea notarială din România, care au condus la eficientizarea și creșterea calității serviciilor prestate;
- reglementările și practicile care au contribuit la combaterea corupției, la creșterea securității circuitului civil și la sporirea gradului de încredere al beneficiarilor serviciilor notariale.

De asemenea, pe parcursul întrevederii la Ministerul Justiției au fost abordate problemele ce țin de implementarea cadrului normativ privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și cele ce țin de reglementarea plăților notariale.

Reieșind din preocupările actuale ale notarilor din Republica Moldova ce țin de asigurarea păstrării arhivei activității notariale, la solicitarea delegației, a fost organizată vizita la Arhiva Camerei Notarilor Publici București, în cadrul căreia colegii din România au împărtășit experiența și pașii întreprinși pentru organizarea și administrarea arhivei notariale, precum și dificultățile cu care s-au confruntat. Acest fapt acordă posibilitatea abordării comparative a problemelor și divergențelor, precum și preluarea bunelor practici în acest domeniu.

Vizita la Centrul Național de Administrare a Registrelor Naționale Notariale (CNARNN – INFONOT), înființat la data de 01.05.2013 în baza Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, scopul căruia este cel de informatizare a serviciului notarial prin administrarea registrelor naționale notariale, implementarea soft-urilor de gestiune a birourilor notariale și orice altă activitate de digitalizare, create pentru securizarea actului notarial, a constituit examinarea unei alte mari preocupări actuale ale notarilor din Republica Moldova, abordate în cadrul acestei vizite.

La fel, delegația Republicii Moldova a continuat vizita de lucru la Brașov, unde la sediul Camerei Notarilor Publici Brașov a fost organizată întîlnirea cu notari reprezentanți ai Camerei Notarilor Publici din Brașov, în cadrul căreia s-au desfășurat atelierele de lucru, unde au fost dezbătute teme practice de interes comun, în special ce țin de aspectele comparative pe segmentul plăților notariale, elaborarea cadrului normativ privind conceptul actului notarial electronic și al activității notariale electronice, precum și conceptul arhivei activității notariale.

- Simpozionul din 07 octombrie 2022, Paris, Franța, cu genericul ”L’acte authentique électronique et la signature a distance en Europe” (Actul autentic electronic și semnătura la distanță în Europa), organizat de Institutul European de Cercetare și Studii Notariale (IRENE), în cadrul căruia a participat grupul de notari din Republica Moldova și unde au fost dezbătute subiectele privind geneza și evoluția actului autentic electronic și cadrul normativ prin care a fost instituit, practica aplicării actului autentic electronic și prezentarea instrumentelor electronice implementate de către notariatul francez.

La final au fost prezentate obiectivele și concluziile UINL în ceea ce privește noile tehnologii și semnarea la distanță a actelor autentice.

- Întâlnirea din 31 octombrie – 02 noiembrie 2022, în cadrul căreia a avut loc o nouă rundă de activități desfășurate la Chișinău, cu reprezentanții Camerei Notariale din Republica Moldova, a Camerei Notarilor Publici București și a Camerei Notarilor Publici Brașov, întru realizarea schimbului de bune practici și de informații privind digitalizarea activității notariale, organizarea și păstrarea arhivei notariale, precum și evoluția legislației notariale din ambele state.

În continuarea discuțiilor pe segmentul digitalizării activității notariale, reprezentanții ambelor delegații au participat la Conferința internațională cu genericul „Digitalizarea actelor juridice în contextul modernizării serviciilor publice”, organizată la data de 01 noiembrie 2022 de către Agenția de Guvernare Electronică în cooperare cu Departamentul Drept Privat și Departamentul Drept Public ale Facultății de Drept a Universității de Stat din Republica Moldova.

Menționăm că, în perioada de referință Camera Notarială în permanență a colaborat cu UINL în vederea schimbului de informații și adaptarea necesităților comunității notariale sub aspectul dezvoltării sistemului notarial național, prin colaborarea cu structurile internaționale similare.

Reiterăm că, Camera Notarială din Republica Moldova este preocupată de implementarea tehnologiilor informaționale, dar cu asigurarea securității raporturilor juridice, condiție indispensabilă pentru prevenirea litigiilor. În contextul progreselor tehnologice și a extinderii digitalizării globale, perspectivele de dezvoltare a activității notariale impun o deschidere și cooperare, pentru a avansa în această direcție în condiții de maximă siguranță juridică în mediul digital.

VIII. Îndeplinirea competențelor organizatorice și administrative ale Camerei Notariale

Obiective planificate conform Programului de activitate a Camerei Notariale pentru anul 2022:

- Desfășurarea activității Comisiilor de specialitate ale Consiliului Camerei Notariale – **executat**;
- Definitivarea și perfecționarea actelor administrative cu caracter normativ ale Camerei Notariale – **în proces de executare**;
- Crearea condițiilor pentru îndeplinirea competenței Camerei Notariale de păstrare a arhivei activității notariale – **în proces de executare**;
- Supravegherea respectării de către notari a obligațiilor profesionale prevăzute de lege – **executat**;
- Soluționarea problemei sediului Camerei Notariale – **în proces de executare**;

➤ Implementarea tehnologiilor informaționale în activitatea Camerei Notariale – **în proces de executare**;

➤ Organizarea activității organelor Camerei Notariale – **executat**;

➤ Organizarea evenimentelor cultural – sportive – **parțial executat**;

➤ Promovarea imaginii profesiei de notar – **în proces de executare**.

Mențiuni privind realizarea obiectivelor:

În anul 2022 a fost lansată activitatea Comisiilor de specialitate ale Consiliului Camerei Notariale, fiind aprobată de către Consiliu componența nominală și numerică a Comisiilor de specialitate. Fiecare Comisie de specialitate și-a desfășurat lucrările conform obiectivelor din Planul de acțiuni aprobat, dar și la solicitarea Consiliului Camerei Notariale. Spre regret, în unele Comisii de specialitate se atestă o fluctuație a membrilor, ceea ce periclitează activitatea Comisiilor, însă a conturat unele aspecte de îmbunătățire a Regulamentului de funcționare privind organizarea și funcționarea Comisiilor de specialitate ale Consiliului Camerei Notariale.

La capitolul definitivarea și perfecționarea actelor administrative cu caracter normativ ale Camerei Notariale au fost înregistrate unele evoluții, însă se impun următoarele precizări:

- în legătură cu aprobarea **Statutului Camerei Notariale în redacție nouă** – deși există un proiect al Statutului Camerei Notariale elaborat de grupul de lucru creat prin decizia AGN din 10.11.2018, acesta a fost întocmit pînă la operarea modificărilor în Legea nr. 69/2016 prin Legea nr. 78/2022, care a introdus unele modificări necesar de reținut în competențele organelor Camerei Notariale și care impun revizuirea proiectului existent și reluarea lucrărilor de către grupul de lucru. În anul 2022, grupul de lucru menționat nu a desfășurat careva ședințe.

- aprobarea **Regulamentului de alegeri în funcții eligibile** (în temeiul art. 38, alin. (1), lit. h) din Statutul Camerei Notariale) – elaborarea acestuia s-a regăsit în Planul de acțiuni al Comisiei elaborare, consultare și avizare pentru anul 2022, existând un proiect elaborat de aparatul Camerei Notariale, care a fost expediat notarilor spre consultare anterior la 08.09.2021 (în baza propunerilor notarilor a fost întocmit tabelul de divergențe). Dat fiind faptul că Comisia elaborare, consultare și avizare a devenit incompletă, revizuirea proiectului regulamentului dat nu s-a reușit, dar se va regăsi în planul de acțiuni pentru anul 2023.

- în legătură cu aprobarea **Regulamentului Comisiei de Etică în redacție nouă** – deși există un proiect elaborat de membrii Comisiei de etică din componența precedentă, acesta urma a fi revăzut de către componența actuală a Comisiei de etică și înaintat spre aprobare Adunării Generale a Notarilor, însă agenda încărcată nu a permis concentrarea eforturilor asupra acestuia.

- aprobarea **Regulamentului privind modul de organizare și desfășurare în regim online a ședințelor în cadrul Camerei Notariale** – urmare a modificărilor operate în Statutul Camerei Notariale prin Decizia Adunării Generale a Notarilor din 23.07.2021 a fost instituită posibilitatea desfășurării ședințelor organelor Camerei Notariale cu prezența fizică a membrilor săi sau la distanță, în regim online, la decizia organului competent de convocarea acesteia. Pentru a asigura posibilitatea desfășurării în regim online a ședințelor Consiliului, prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 17.01.2022 a fost aprobat Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a ședințelor Consiliului Camerei Notariale în regim online. Ulterior, prin Legea nr. 78 din 31.03.2022 (în vigoare din 20.04.2022) au fost introduse modificări în Legea nr. 69/2016, prin care au fost revizuite

prevederile privind desfășurării ședințelor organelor Camerei Notariale în regim online, similar prevederilor din Statutul Camerei Notariale.

- în legătura cu aprobarea **Regulamentului Fondului de Credibilitate**, nu au fost înregistrate progrese, din necesitatea determinării aspectelor conceptuale privind Fondul de Credibilitate.

- în legătura cu aprobarea **Regulamentului Consiliului Camerei Notariale** – elaborarea acestuia s-a regăsit în Planul de acțiuni a Comisiei elaborare, consultare și avizare, fiind elaborat un proiect care a fost remis Consiliului Camerei Notariale spre examinare. Comisia de specialitate a propus aprobarea acestuia de către Adunarea Generală a Notarilor și a subliniat necesitatea modificării unor prevederi din Statutul Camerei Notariale. Urmare a examinării de către Consiliu a poziției Comisiei, prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 5 din 07.12.2022 s-a decis amânarea aprobării Regulamentului Consiliului până la modificarea Statutului Camerei Notariale, care va stabili organul competent de aprobare a acestuia.

- în legătură cu aprobarea **Regulamentului de activitate a Secretarului general al Camerei Notariale**, există un proiect elaborat de grupul de lucru creat prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr.2 din 21.05.2019 (Bazaochi Andrei și Maxim Angela). Proiectul elaborat a fost remis în repetate rânduri notarilor spre consultare la 22.01.2021, 29.11.2021, 11.04.2022. Urmează revizuirea acestuia de către Secretarul general cu înaintarea spre aprobare către Consiliul Camerei Notariale.

- în legătură cu aprobarea **Regulamentului de funcționare a Aparatului de Specialitate și a Aparatului Administrativ al Camerei Notariale**, nu a fost elaborat un proiect.

- în legătură cu aprobarea **Regulamentului privind modul de elaborare și emitere de către Camera Notarială a opiniilor consultative, proiectelor de acte normative și recomandărilor privind unificarea practicii notariale**, aparatul Camerei Notariale a elaborat proiectul acestuia reieșind din implicarea Comisiilor de specialitate, așa cum se regăsea în planul de acțiuni al Comisiei elaborare, consultare și avizare și care din aceleași motive nu a ajuns pe ordinea de zi a Comisiei.

Așadar, ca urmare a consultărilor, este necesară revizuirea proiectelor existente a regulamentelor, cu definitivarea acestora și remiterea spre aprobare Consiliului Camerei Notariale.

Soluționarea problemei privind păstrarea arhivei activității notariale de către Camera Notarială ridică întrebări de aprobare a cadrului normativ necesar, dar și întrebări logistice. În anul 2022 această problemă s-a conturat în mod aparte, în legătură cu dificultățile apărute în ordonarea și preluarea arhivei activității notariale urmare a încetării activității în legătură cu survenirea decesului unor notari (imposibilitatea identificării notarilor disponibili de a prelua arhiva, neordonarea arhivei de către notarul care și-a încetat activitatea, lipsa spațiului disponibil pentru preluarea și păstrarea arhivei).

Conform art. 36, alin. (7) din Legea nr. 69/2016, *modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale, precum și termenul și condițiile de predare a arhivei activității notariale către Camera Notarială se stabilesc printr-un regulament aprobat de ministrul justiției după consultarea Camerei Notariale.*

La insistența Camerei Notariale, Ministerul Justiției a reluat lucrările asupra modificării OMJ nr. 847/2017 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale” și a Nomenclatorului-tip (anexa nr.1 la regulament). În consecință, prin OMJ nr. 142 din 06.06.2022 a fost creat un grup de lucru mixt pentru ajustarea cadrului normativ privind modul de păstrare, ordonare, evidență și ținere a arhivei activității notariale, format din notari delegați de Consiliul Camerei Notariale (Dimitriu Svetlana, Vidrașcu Alexandra, Mardari Maria,

Vișanu Oxana, Teleucă Aliona) și angajați ai Ministerului Justiției și ai Agenției Naționale a Arhivelor. Pe parcursul anului de referință, și-au desfășurat lucrările grupul de lucru dintre notari, care urmează să înainteze propuneri de modificare a Nomenclatorului-tip al dosarelor succesoriale, modificarea conținutului Regulamentului privind modul de păstrare, pregătire, evidență și predare a actelor notariale, dar și completare cu prevederi privind termenii și condițiile de păstrare de către Camera Notarială a arhivei activității notariale. Acest proiect de lege se află printre prioritățile Ministerului Justiției și urmează a fi realizat la începutul anului 2023.

În vederea identificării spațiului pentru păstrarea de către Camera Notarială a arhivei activității notariale, Consiliul Camerei Notariale a dispus, prin Decizia nr. 2 din 15.08.2022, formarea unui grup de lucru (Belicesco Oleg, Berghii Evghenii, Burac Lilia, Tiuliu Natalia, Conoval Marcel). Grupul de lucru a sondat piața imobiliară din mun. Chișinău și periferia acestuia în vederea identificării ofertelor potrivite. În proces, s-a conturat necesitatea de a soluționa problema spațiului pentru păstrarea arhivei notariale în strânsă legătură cu identificarea unui sediu al Camerei Notariale, și anume determinarea dacă arhiva notarială urmează a fi păstrată într-un spațiu separat de sediul Camerei Notariale sau nu. Varianta cea mai optimă considerându-se identificarea unui spațiu suficient de spațios pentru păstrarea arhivei în același sediu, însă aceste aspecte urmează a fi consultate la Adunarea Generală a Notarilor.

Incident soluționării problemei sediului Camerei Notariale, se impune și identificarea soluțiilor privind valorificarea clădirii din mun. Chișinău, str. C. Stere, nr. 8. În acest sens, au avut loc mai multe discuții cu președintele Uniunii Notarilor din Moldova, Dna Ungureanu Tatiana, urmare a cărora s-a convenit expedierea actelor de proprietate asupra imobilului vizat în adresa Camerei Notariale și s-a comunicat despre necesitatea convocării Adunării Generale a membrilor pentru a se pronunța asupra transmiterii clădirii date în proprietatea Camerei Notariale. Deocamdată nici una din acțiunile date, din motive necunoscute, nu au fost îndeplinite.

În virtutea prevederilor Legii nr. 69/2016, Camera Notarială ține evidența contractelor de asigurare obligatorie de răspundere profesională încheiate de către notari și urmărește îndeplinirea de către notari a obligațiilor sale profesionale în raport cu Camera Notarială (informarea despre absența notarului de la birou, achitarea cotei de contribuție obligatorii de notar, prezentarea rapoartelor privind activitatea profesională, corespunderea biroului notarului cerințelor legale). Pentru facilitarea prezentării de către notari a informațiilor prevăzute de lege, a fost lansat pe pagina web a Camerei Notariale funcționalul „Cabinetul personal al notarului” (Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 6 din 07.12.2022), în care fiecare notar poate încărca informațiile, care în virtutea legii, urmează a le prezenta Camerei Notariale.

Pe domeniul tehnologiilor informaționale, Camera Notarială a realizat majoritatea obiectivelor fixate.

Găzduirea paginii web a Camerei Notariale a fost îmbunătățită, fiind revizuite informațiile disponibile, completate cu rubrici noi și actualizate. La solicitarea Comisiei dezvoltarea sistemului notarial, promovarea profesiei de notar și a imaginii sistemului notarial, a fost creată rubrica „Notarul mai aproape de tine”, care conține articole informative, accesibile pentru cetățeni privind actele și procedurile notariale, dar și interviuri cu notarii.

A fost definitivată posibilitatea publicării informației despre deschiderea procedurii succesoriale și a anunțului privind pierderea originalului actului notarial, direct de către notar, cu achitarea taxei pentru publicare prin sistemul guvernamental de plăți MPAY (de către notar sau de

solicitantul actului). Mai mult ca atât, pe pagina oficială a Camerei Notarială a fost integrat serviciul guvernamental de plăți MPAY pentru achitarea taxei de stat pentru actele notariale. Pe parcursul perioadei de referință, existând 2 modalități disponibile pentru notari de publicare pe pagina web a Camerei Notariale a informațiilor prevăzute de lege: prin expedierea pe poșta electronică a Camerei Notariale și direct pe pagina web oficială a Camerei Notariale, cu achitarea electronică a taxei de publicare.

În vederea facilitării procesului de publicare a informațiilor despre deschiderea procedurii succesoriale și a anunțului privind pierderea originalului actului notarial pe pagina web a Camerei Notariale, în luna decembrie 2022, a fost lansat funcționalul „Cabinetul personal al notarului” –un sistem informațional de publicare directă de către notar a informațiilor privind deschiderea procedurilor succesoriale și anunțurilor privind pierderea originalului actului notarial pe pagina web a Camerei Notariale, cu achitarea prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice MPay. Prin Decizia nr. 6 din 28.12.2022 a Consiliului Camerei Notariale au fost operate modificări la Ghidul privind publicarea pe pagina oficială a Camerei Notariale a informației despre deschiderea procedurii succesoriale notariale și a avizului despre pierderea originalului actului notarial (aprobat prin Decizia Consiliul Camerei Notariale nr. 2 din 13.01.2020).

Incident inițierii creării soft-urilor registrelor electronice, acest obiectiv urmează a fi realizat în contextul proiectelor actelor normative privind digitalizarea activității notariale și implementarea actului notarial electronic, care pe parcursul anului 2022 a devenit un obiectiv important.

Prin Decizia Adunării Generale din 23.07.2021 a fost desemnat auditul extern al activității financiare a Camerei Notariale pentru anii 2018-2020. La propunerea Comisiei de Cenzori, la Decizia Adunării Generale a Notarilor din 15.04.2022, s-a aprobat modificarea pct. 13 din Decizia AGN din 23.07.2021 privind desemnarea auditului extern al activității financiare a Camerei Notariale, prin înlocuirea sintagmei „2018-2020” cu sintagma „2019-2021”. Astfel, la data de 24.03.2022 a fost lansat concursul privind selectarea companiei care va realiza auditul, în urma căruia s-a selectat compania „First Audit International” S.A., care a prezentat Raportul la data de 13.12.2022, ulterior acesta fiind adus la cunoștința membrilor Camerei Notariale și plasat pe pagina web a Camerei Notariale (cnm.md).

Organizarea evenimentelor cultural – sportive, conform planului de acțiuni a Comisiei relații internaționale, cultură și sport, s-a limitat la organizarea evenimentului corporative cu ocazia Sărbătorilor de iarnă. În legătură cu prioritatea realizării altor obiective și implicare în elaborarea mai multor proiecte de legi importante pentru profesia de notar, alte evenimente cultural – sportive fixate nu au fost realizate.

Acțiunile de promovare a imaginii profesiei de notar au fost realizate prin intermediul Comisiei dezvoltarea sistemului notarial, promovarea profesiei de notar și a imaginii sistemului notarial. În acest sens, a fost lansată pagina oficială a Camerei Notariale pe Facebook, ca o platformă de plasare a informațiilor de interes general din activitatea notarială, articolelor informative privind îndeplinirea actelor și procedurilor notariale, interviuri cu notari. Informațiile date au fost preluate și plasate pe site-ul Camerei Notariale în cadrul rubricii „Notarul mai aproape de tine”.

Organizarea formulii științific „Locul și rolul notarului într-un sistem de drept european”, propusă de Comisia de specialitate nu a avut loc în anul 2022, însă conform Deciziei Consiliului Camerei Notariale nr. 5 din 19.09.2022, evenimentul a fost amânat pentru 2023.

Cu referire la organizarea activității organelor Camerei Notariale reiterăm următoarele:

Ședințele Adunării Generale a Notarilor s-au desfășurat la data de 31.03.2022 (ședința ordinară), la data de 15 și 29 aprilie 2022 (ședințele extraordinare).

Comisiile de etică și de cenzori au lucrat în componența indicată în prezentarea generală a Raportului în cauză și conform prevederilor legale existente în acest sens.

Concluzie:

Camera Notarială a realizat parțial obiectivele fixate în programul de activitate aprobat de Adunarea Generală a Notarilor din 31.03.2022. Unele obiective nu au putut fi realizate din insuficiența resurselor umane, altele sunt complexe și necesită o perioadă mai lungă de timp pentru obținerea rezultatelor scontate. La fel, nu trebuie neglijat faptul că o parte din obiectivele propuse sunt dependente de acțiunile instituțiilor de stat implicate.

Costul executării obiectivelor pentru anul 2022 se regăsește în Raportul de executare a bugetului.